U

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 162 אדר תשע"ח

התרומה הקטנה שמזכה בזכות הגדולה

בימים אלו הצטרפו עשרות אברכים לתרום בהוראת קבע ל"מוקד העירוב", ולהיות שותף בבת אחת לכל הפעילות המורחבת בהרבה תחומים, הן בלימוד ההלכות והדוגמאות המעשיות, לכל הציבור ולעוסקי העירובים, ע"י הוצאת הגליונות המיוחדים שלפנינו, המופצים במאות בתי כנסת ברחבי הארץ ובחו"ל, וממחישים את לימוד ההלכות המעשיות. והן בבדיקת העירובים ברחבי הארץ, החל בעירובים שכונתיים שעומדים ברמת כשרות גבוהה, ושואלים ומתייעצים כיצד לצאת מכל חשש הלכתי שנפסק ע"פ גדולי ההוראה, וממשיך בישובים שנדרש מהם להגיע למצב שיהיה לפחות כשר מעיקר הדין לפי חלק מהפוסקים שהובאו להלכה, ולא להסתמך על קולות שנפסקה הלכה שלא כמותם, וק"ו שלא להסתמך על סברות שאין להם מקור כלל.

במקביל לבדיקות שנערכות מידי שבוע, נזקק המוקד לטפל בקידום העירוב של הישובים שנבדקו, וכל מקום בפני עצמו דורש הרבה טיפול, פגישות וטלפונים, הסברים הלכתיים לעוסקים ולרבנים, הגשת תכניות והצעת עובדים, ועוד דברים רבים. ברוב המקרים התיקון נדחה ולוקח זמן רב, עד שעובר את כל התהליכים, וזה עצמו דורש פעילות נוספת מצד המוקד. ולצערנו יש הרבה דברים שממתינים מחוסר אמצעים, שיאפשרו לנו להוציא את הכספים והעוזרים המתאימים. ואחרי הכל כשמשיגים את האישורים ומגיע התקציב, בדרך כלל גמר העבודה עם הכסף הולך לעובד מהמושב וכוי, ולא אל קופת המוקד, ולנו נשארת רק הזכות שתיקנו את העירוב, שבאמת היא הדבר היחיד שנשאר מכל העסק.

לכם התורמים יש את הזכות להיות שותפים להפעיל את המערכת הזו, שמפעילה את האחראים הפזורים ברחבי הארץ, לדעת את ההלכות ולתקן את העירוב כהלכה. אי אפשר לפקח על כולם על כל תיקון שעושים כל אחד במקומו, בערב שבת בדקות האחרונות. האפשרות היחידה היא להגביר אצלם את הידיעות, לענות להם לשאלות, ועי"ז ילמדו לתקן כהלכה. לכם יש את הזכות בשמירת השבת של אלפי משפחות, שנמנעות מטלטול שיה בו ח"ו חילול שבת.

ולנו התפילה לבורא העולם, שנזכה להיות שליחים נאמנים, לזכות את הרבים בלימוד וקיום כהלכה, ושלא ייצא מכשול ח"ו מתח"י.

יש לציין שהתרומות עדיין אינן מגיעות לכיסוי ההוצאות השוטפות שמגיעות לכ-3300 ש"ח לחודש, מלבד ההוצאות הנוספות מידי חודש לפי הפעילויות השונות, לכן אנו פונים בכקשה לכל מי שנדבה רוחו לזכות בשותפות הגדולה, למען בני משפחתו ולמען כלל ישראל, לתרום בהוראת קבע, וזכות הרבים תעמוד לו להתברך בכל טוב, ברוחניות ובגשמיות.

מגבית דחופה – כל איש אשר נדבה רוחו

עזרו לנו בהוראת קבע בסך 5 או 10 ש״ח לחודש בלבד ניתן לתרום במכשירים של ״קהילות״ או ״נדרים פלוס״ בחיפוש ״מוקד העירוב״, או בטלפון 073-2757-008

דיקת ישובים שיעמדו בכשרות הראויה למשפחות אברכים

בשבוע האחרון יצא הבודק של מוקד העירוב, יחד עם אחד האברכים המתנדבים לסייע בנסיעות הארוכות, ונסעו אל ישובי הדרום. אחד מהישובים הוא ישוב ידוע, שכמעט כל שבת מתארחות בו עשרות משפחות חרדיות, והרבה מתוכן מתקשרות לברר על העירוב, ובמשך כמה שנים היתה התשובה שאין אפשרות לטלטל בו. עד שהמוקד לקח על עצמו לתקן את המקום, והשקיע עבודות בסכום קרוב ל5000 ש"ח [ובמקרה זה רוב הסכום נאסף מהתרומות הקטנות של כלל התורמים], והעירוב השתפר מאוד ועומד כיום בס"ד ברמה קרובה לעירוב שכונתי, באופן שהתשובה שניתנת כעת למשפחות היא, "טוב להחמיר אבל יש על מה לסמוך". מידי תקופה יוצאים שלוחי המוקד, לפקח ולטפל בדברים שמשתנים.

צמחיה גבוהה תחת החוט, ותיקון מיידי

בשבוע זה כשהגיע הבודק לאחד הלחיים, היה לפניו צמחיה גבוהה ממש, שצמחה בימים אלו בקצב מהיר, והלחי כמעט נטמן בתוכה, הצמחים הגיעו תוך זמן קצר לגובה של י טפחים לשיעור הגר"ח נאה, ועוד מעט היו מגיעים לגובה י טפחים גם לשיעור חזו"א. בצמחיה כזו יש בעיה שהיא יוצרת מחיצה מתחת החוט, ומחלקת את הפתח. והנה לא כל צמח יוצר מחיצה, אלא יש לחלק ולדון בכמה דברים. א. מחיצה צריכה להיות עומדת ברוח מצויה (שו"ע סי שס"ב ס"ב), ובצמחייה כזו כאשר יש שיחים בודדים הם מתנדנדים ברוח, אבל כשהמצב שיש כבר שטח גדול שצומח כמו שהיה

במקום הזה, בדרך כלל הם עומדים ברוח, ואולי קצת רועדים, באופן שאינו מבטל מהם דין מחיצה. והם פוסלים את הפתח.

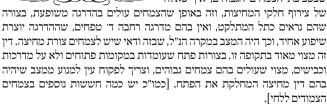
בוקד העירר בארץ הקודש בארץ הקודש 2 054-84-833-20

ב. יש מקרים שהצמחים שבקצוות נמוכים ואין בהם יי טפחים, ואינם כמחיצה, והצמחים שבאמצע גבוהים יי טפחים מהאדמה אבל אינם גבוהים יי טפחים מעל הצמחים הנמוכים שבסביבתם, במצב כזה לכאורה אין להם דין מחיצה, ודין זה דומה הצמחים הנמוכים שבסביבתם, במצב כזה לכאורה אין להם דין מחיצה, ודין זה דומה לדברי הרמ"א (סימן שנ"ח ס"ב) שאם עשה לפני הקיר ערימת חול ונוצר כעין מדרגה שיש עליה רוחב ד' טפחים, מודדים את גובה הקיר מראש הערימה, ולכן אם גובה הקיר שמשפת הערימה ומעלה פחות מי' טפחים, והערימה פחות מי' טפחים, אין לקיר דין מחיצה. [ולא מצרפים את החלק התחתון עם החלק העליון, כשיש ביניהם שטח רחב ד' טפחים].

אבל יש מרבני זמנינו שאומרים שיש לחלק ולומר שדין הצמחים אינו דומה לדברי הרמ"א, כי בדברי הרמ"א מדובר בערימת חול שאפשר ללכת עליה, ויש לזה חשיבות של קרקע, שמחלקת בין חלקי המחיצות, משא"כ בצמחים הנ"ל אם ידרוך עליהם הם

יתכופפו וירדו עד לארץ, ואינם נחשבים כקרקע, וממילא הצמחים שבאמצע שגבוהים י טפחים, מספיק שיש בהם י מהקרקע, ולא מודדים אותם רק ביחס לצמחים שלפניהם, כי אינם כקרקע. ולכן במקרה זה הצמחים פוסלים את הפתח.

יש אופנים שלמרות הצמחים הנמוכים שבסביבת הצמחים הגבוהים, אין שאלה

הפתרון שנעשה בישוב הנ"ל באופן מיידי, כדי שיהיה כשר לאותה שבת, עלו על הצמחים וכבשו את כל הצמחים שהיו לאורך החוט, עם שטח של ד' טפחים לפני החוט לכל ארכו, ועי"ז אין חשש מחיצה תחת החוט, והצוה"פ משמשת לד' טפחים של קרקע פנויה, וכן הלחי ניכר ויש לפניו שטח ד' טפחים פנויים. פתרון זה הוא זמני, כי לאחר תקופה לא ארוכה, הצמחים יכולים לחזור ולגדול, אלא שלא היו בידיהם אמצעים נוספים, ועשו כפי יכלתם להכשיר את העירוב מיד עבור המתארחים בשבת הקרובה.

למחרת ביום שישי התקשרה משפחה כלשהי לברר על הישוב הזה, והמשיב שמח לומר להם שוב את התשובה, שיש מקום לסמוך עליו בשעת הצורך, לאחר הבדיקה והתיקון שנעשה בו יום קודם לכו.

השקעה בטיפול תדיר למניעת קרפף קוצים בישוב

בישוב נוסף בדרום, שגם בו נמצאים עשרות משפחות חרדיות, הגיעו הבודקים לבדוק שטח מסוים שהיה בו דין קרפף, מחמת הצמחים החדשים שעלו בו. במקרה זה הישוב אינו מקפיד על צמחים אלו, בטענה שכיון שעלו מאליהם אינם אוסרים. אבל כידוע מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל הורה שאם הם במצב שאדם לא יעבור בהם באופן נורמלי, הרי הם כמו חצר שהתמלאה מים בשטח של יותר מבית סאתיים שכתב השו"ע (סי שנ"ח סי"א) שהם אוסרים את כל החצר, אע"פ שהמים עלו מאליהם, בעל כרחו של בעל החצר, ואין לו צורך בהם, והיה רוצה שלא יהיו כאן. וכעי"ז הורה מרן הגר"ג קרליץ שיבדלח"ט, וכן ההוראה בכל העירובים השכונתיים, לכן ההוראה שמסרו רבני העירובים למוקד העירוב, שבמקרה ששואלים על ישוב שיש בו שטח של קוצים גבוהים על פני יותר מבית סאתיים, אין להתיר לטלטל בו אפילו ע"י קטנים.

כיון שמשפחות רבות מתארחות בישוב זה, המוקד משקיע לבוא מידי תקופה לעשיית שבילים שאין בהם קוצים וצמחים, כדי שהמקום יהיה ראוי לשימוש, ואנשים שנמצאים בסביבה יעברו בתוכו, ועי"ז לא יהיה בו שטח של בית סאתיים שאינו עומד לשימוש.

הפעילות הזאת צריכה מעקב תדיר, בכל שנה, ודורשת הוצאות רבות, ולכן לא בכל תקופה מתאפשר להגיע לתקן את הדבר, והמענה ההלכתי של מוקד העירוב מתעדכן במצב, ולפ"ז עונה לשואלים האם אפשר באותה שבת לסמוך לטלטל בישוב המדובר. בשבוע האחרון התארחה בישוב זה משפחה עם כל סניפיה, והם בררו שבוע קודם על כשרות העירוב, כאשר שמעו על הבעיה הזו שלפי הוראת גדולי ההוראה אסור לטלטל

שם, הודיעו למוקד שהם ישלמו את עלויות התיקון, באופן שיועיל להתיר כבר לשבת הקרובה. והנה במצב כזה שמדובר במקום שגדלים צמחים רבים, הדרך היא לעשות ריסוס על שטח השביל, בשביל שלא יצמח שוב אבל הריסוס הוא תהליך שאינו מסלק את הצמחים הקיימים מיד, ולכן במקרה שצריך שיהיה שביל ראוי להילוך מיד, הברירה היחידה היא לכסח את הצמחים ולפנותם מן השביל, באופן שאדם שירצה לעבור יוכל בקלות לעבור, ולא ימנע מכך. וכך עשה המוקד בשבוע האחרון.

תיקון הגדר בדקות האחרונות – תקלות שאינן צפויות

באחד הפעמים שהיו שלוחי מוקד העירוב בישוב זה, הבחינו בדרך אגב בפירצה גדולה בגדר המשמשת לעירוב, והתפלאו מאוד, כיון שמדובר בעירוב שיש לו אחראי ירא שמים, הם היו בטוחים ששינו את גבול העירוב, וחיפשו כל דרך אפשריות שמא יש איזה צורת פתח חדשה, אך גדר יותר מרוחקת, ולא מצאו, ואמרו לעצמם שמא הפירצה נהיתה רק באותו שבוע, ולפני שבת יתקנו אותה. הבודק של המוקד התכוון להתקשר לאחראי לברר את הדבר, אולם הימים היו טרודים, והנושא נדחה עד שעה לפני שבת, שהתקשר אברך שמתארח בישוב ושאל האם יכול לטלטל בו. המשיב אמר לו שדוקא השבוע התעוררה לו שאלה גדולה, וחייב ליצור קשר עם האחראי, ובלי זה אינו יכול לטלטל [למרות שהאחראי הוא נאמן, אבל במצב זה התעורר ספק לפנינו]. הענינים התגלוַגלו מטלפון ַלטלפון, והאחראי אמר שהוא לא שינה את גבול העירוב,

ולא בדק את הגדר במקום ההוא, שכידוע אין חיוב לבדוק כל גדר בכל שבוע, כשאין ידוע חשש שמישהו יפרוץ אותה. אבל בעקבות הדברים הוא ישלח מישהו מהישוב לבדוק את המקום, כי הוא עצמו כבר יצא מהישוב.

התהליך היה במרוץ נגד השעון, האברך שיצא לבדוק, גילה שמדובר בבעיה

חמורה, פירצה יותר מי' אמות, שלא שייך לדון בה עומד מרובה. הוא גיים את כל כישוריו וכוחותיו להציל את העירוב של כל הישוב, הוא ידע את המשמעות של ישוב ללא עירוב, כמה אנשים ידעו להיזהר מטלטול, וכמה אנשים יתקעו בלי ללכת לסעודות שבת, מי יודע כמה יכשלו ח"ו. בס"ד הוא מצא משטחי סחורות גדולים שהגובה שלהם י' טפחים, [כי הרבה משטחים אינם בגודל מטר], סחב אותם, העמיד אותם וקשר אותם, לאורך כל הפירצה, ועבד במהירות עד כמה דקות אחרי כניסת השבת [לפני השקיעה], ובטלפון של המוקד הגיעה הודעה [שכבר לא נענתה לאחר כניסת השבת], שהאחראי הודיע שהעירוב תוקן.

השמחה היתה גדולה, שבזכות הטיפול בשיפור דבר אחד, זכו להציל ממכשול מחמת דבר אחר, אבל המשיב ראה צורך להתנצל לפני האחראי שדחה את הטיפול בהודעה הזו עד סמוך לשבת, והגיע למצב שהיה צריך מאמץ גדול לתקן את העירוב, ובקושי הצליחו לתקנו. ואמר לאחראי שלמרות שבדק ולא מצא תיקון לפירצה, הוא היה סבור שהאחראי יודע מכך, ותיקן את הדבר באופן אחר, או שבודאי יתקן אותו ביום שישי, ולכן הזניח קצת את ההודעה. אך האחראי אמר למוקד, שבתור עורך גליון "תיקוני עירובין", היה צריך לדעת שאי אפשר לסמוך על גדר ולא על שום חזקה, יש בעירובים הרבה הפתעות שאינן צפויות, וצריך לחשוש לכל דבר ולברר, גם כשאינו מסתבר.

דבר זה יכול ללמד גם את כל אדם שאינו אחראי על העירוב, שיש קושי גדול להחזיק עירוב כשר, וצריך לברר היטב כל מקום ומקום מי האחראי והאם הוא בודק כל שבוע כהלכה, שלפחות נעשה את ההשתדלות המוכרחת, והשי"ת יזכנו להימנע מלטלטל במקרה של תקלה.

לימוד ההלכות לאחראים בישובים שיתקנו כהלכה

ישוב נוסף שנבדק בשבוע האחרון, מדובר בישוב שלא מתארחים בו משפחות משלנו, והסיבה שהביאה את מוקד העירוב לבדוק את הישוב הזה, היה האחראי המקומי שביקש לדעת כיצד להתמודד עם הבעיות המתחדשות. בישוב זה הסיפור התחיל לפני כמה שנים, שהמוקד הגיע בהתנדבות לפגוש את האחראי ולעבור איתו על העירוב, בשביל להוסיף לו ידיעות הלכתיות. האחראי היה אדם מסור לקיום ההלכה, אבל ידיעותיו היו מעטות מאוד, והוא ביקש לדעת וללמוד כדי לעשות כהלכה. הבודק עבר עם האחראי על חלק גדול וראה כמה בעיות, והסביר מה הדין והטעם ההלכתי בהם וכיצד לתקנם. והאחראי תיקן אותם וגם למד מהם למקומות אחרים, ולפ"ז הוא התקשר בימי שישי לשאול שאלות על כמה בעיות שהתחדשו לו. לדוגמא, באחד המקומות היה מבנה מתחת צורות הפתח, וכאמור לעיל המבנה מחלק את הפתח ופוסל אותו, כי בכל צד נשאר רק חצי צורת פתח. האחראי שאל את הרב, והרב אמר לו לשים לוח שיהיה כעמוד

נמוך משני הצדדים של המבנה תחת החוט. האחראי כבר הבין שהלוח הוא כעין עמוד, והעדיף לשים עמוד ממש אך נמוך, והוא העמיד עמוד קטן ואפילו שם לו ראש עם שני מקלות כצורת V שיש בראשי העמודים, למרות שהחוט לא יושב עליו, כי הרי זה כאילו החוט מונח על גביו. המקרה הזה מדהים ומלמד, כיצד יהודים תמימים עושים כמיטב יכלתם לקיים את ההלכה, למרות שאינם מבינים מה המטרה בכל דבר, ומסוגל לעשות ראש העמוד לעמוד שאין עליו חוט, כי כך נראים עמודי העירוב. אשריכם ישראל.

אבל כאשר בא הבודק של העירוב, הוא הסביר שאי אפשר לעשות עמוד כזה, כי קשה לכוון שהעמוד יהיה באמת מתחת החוט, ובפרט שהאחראי אינו משתמש באמצעי המדידה המקצועיים, וכן כשהחוט יתגדנד הוא יצא מהלחי ויספל [וזה יותר גרוע מחוט שמתנדנד באמצע, כי בנדנוד רגיל מדובר שראש החוט נשאר על ראש העמוד, ורק האמצע מתגדנד, וכאן שיש לחי באמצע, והחוט חייב להיות מעליו, א"כ כשהוא מתנדנד נחשב שהוא יורד מראש העמוד עצמו, דהיינו שאינו כנגד ראש הלחי]. לכן הבודק הורה לו לעשות לחי רחב כשלושים ס"מ או יותר. וכך כשבא הבודק בפעם הזו הוא ראה מקום שיש עמוד קטן ולפניו הוא הוסיף לחי כראוי. בצורה כזו בס"ד האחראי לומד לעשות את העירוב כהלכה.

תיקון כשר לאחר הדרכה נכונה

לאחרונה אחד התושבים הרחיב את ביתו, ולא הסכים שהחוט יעבור במקום הנצרך, והאחראי ניסה להתמודד עם הבעיה בכוחות עצמו, ולדון על כל מיני פתרונת האם הם כשרים. האחראי קרא לרב המקומי שיראה ויכריע, והרב המקומי הפגה אותו אל מוקד העירוב שמתמחה בנושאים אלו. אך כמובן שפתרונות דרך הטלפון הן מוגבלות, והיה צריך לבוא למקום, וגם האחראי ביקש שנבוא, אבל לא היה להם לשלם **OS** אפילו רק הוצאות רכב להגיע למקום.

הבעיה הזו היא נושא לעצמו, שיש מקומות שבכלל אינם מודעים לכך שיכול להיות בעיות, ובהם צריך לבוא בהתנדבות ולעורר, אבל יש מקומות שיודעים שיש בעיות וצריכים להתיעץ עם מומחה, ובכל זאת אינם מוכנים להשקיע בזה אפילו סכום מועט, ויכולים להמתין כך חודשים ארוכים עד שיקבלו כסף מהמועצה, או להתיאש ולעשות כפי הבנתם. אבל למעשה בעירוב אי אפשר להמתין, ואי אפשר לעשות דבר בלי ידע רחב, לכן המוקד נאלץ לשאת בהוצאות

ולהגיע שוב ללא תשלום הוצאות מינימליות, והגיע לבדוק את המקום.

במקרה זה התברר שההדרכה דרך הטלפון היתה כשורה, האחראי התקשר ביום שישי אחה"צ, וביקש לקשור את החוט לאחד הברזלים שבולטים למעלה בקיר הבטון היצוק, בטענה שהברזל הזה נמצא בתוך הקיר עד לתחתיתו, והוא כמו עמוד. אבל המשיב אמר לו שזה אינו מועיל, דבר ראשון משום שקשירת החוט היא מסביב לברזל, כלומר מן הצד, וצריך שהחוט יהיה מעליו. דבר שני, שהברזל טמון בקיר, וגם אם נרצה להחשיב את הקיר עצמו כלחי, הרי הוא ארוך, ולחי ארוך שנידון כקיר אינו כשר ללחי. [ושיעורו כתב המקור חיים שאם יש בו יותר מד' אמות אינו כשר, והחזו"א חולק על שיעור זה, ומ"מ כותב שלא יהיה ג' או ד' טפחים מן החוט ולפנים]. לכן אמר לו המשיב שיקח קרש מהבניה, ויעמיד אותו באופן שיתחיל מהקרקע ממש ולא באויר, והחוט יהיה מעליו ממש ולא באויר, [כדי למנוע טעויות]. וכעת הוא הגיע וראה שהאחראי עשה כמדובר, וציינו לשבח שאכן זה התיקון הנכון במצב כזה. [ואמנם עדיין יש חסרון שהעמוד עקום, אך הישוב עדיין אינו במצב שיקפיד ע"ז כ"כ].

ההרשמה בעיצומה למסגרת השיעורים בירושלים ובבית שמש

במסגרת השיעורים החדשה, הצטרפו עשרות אברכים ת"ח, וכולם מציינים את התועלת העצומה שמקבלים מהלימוד במסגרת זו, ההלכות מפורטות וברורות, הציורים מומחשים בתמונות עד כמה שאפשר, והאברכים מרגישים חיבור חזק לידיעת ההלכה למעשה. בדינים הנוהגים בזמנינו.

בימים אלו נפתחת בס"ד מסגרת כזו בירושלים בימי שלישי בערב, באזור שמואל הגביא – מיר, ובבית שמש בימי **ראשון** בערב. אברכים המעונינים להצטרף יפנו לטל 052-76-76-605

מתוך הענינים בשיעור השבועי

דיני רשות הרבים ברחובות שלנו, ומדוע מקילים לנשים יותר מהי חומרת כביש בין עירוגי, מהי מטרת הקירוי המתוכנן בכביש ז'בוטינסקי האם המדרכות מצטרפות לרוחב רשות הרבים. רשות הרבים המתקצרת מתוך עניני השיעור בשבוע הבא- דיני השערים שבזמנינו שאינם נגעלים בלילה פתרון ע"י ג' מחיצות, שיטת החזו"א, ודין גדר המערכת המקיפה את ירושלים מדוע לא מקיימים דיני מבוי עקום ברחובות בזמנינו, ועוד

> נתרם לזכות חתן הבר מצוה נתן כן נעמי ני"ו שיעלה בתורה ויראת שמים

תפילה למניעת מכשול גדול

בשבועות האחרונים קיימת תופעה חמורה ומצערת מאוד, באזור מסוים בירושלים, אנשי דלא מעלי, קורעים את חוטי העירוב ביום שבת קודש רח"ל. ובשבוע האחרון הרב שלח גוי לתקן את החוטים באמצע השבת.

ההתמודדות עם התופעה מורכבת ורגישה. והציבור נקרא להתפלל שהענין יסתדר מיד בלי נזק ציבורי, ושלא יהיה מכשול ח"ו.

כעת יש לך את ההזדמנות לממש את מה שרצית

בהלכות עירובין – הלכה למעשה בזמנינו

בולל דפי סיכומים ושקופיות הממחישות את הדינים

השיעורים יימסרו ע״י מרבני "מוקד העירוב"

לפרטים והרשמה 052-76-76-605